

KOMMUNEDELPLAN FOR FYSISK AKTIVITET, IDRETT OG FRILUFTSLIV 2020 - 2031

Vestby
kommune

Forord

Planen du nå sitter med bygger oppunder kommunens visjon og beskriver hvordan Vestby kommune ønsker å tilrettelegge for at alle som bor, og vokser opp i kommunen, skal kunne være *aktiv hele livet*.

Strategien er delt i tre innsatsområder; **attraktive sosiale møteplasser, aktiv hele livet, og helhetlig utvikling**. Med varierte tiltak innenfor innsatsområdene, ønsker kommunen å tilrettelegge for at innbyggerne skal kunne velge en aktiv hverdag.

Det er opp til hvert enkelt menneske å være aktiv, men kommunen skal være med på å tilrettelegge for gode nærmiljøområder og anlegg, og gjøre det lettere for deg som innbygger å velge å være aktiv.

Det eksisterende handlingsprogrammet for idrett og fysisk aktivitet, som har et fireårs perspektiv og som rulleres årlig, vil videreutvikles og tilpasses slik at det har en bedre tilknytning til kommunedelplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Innhold

Forord	2
Beskrivelse av planprosessen	4
Visjon	5
Hvordan vi forstår visjonen	5
Hvordan lykkes med planen?	7
Helhetlig utvikling	7
Kunnskapsbaserte avgjørelser	7
Frivillighet	8
Utviklingstrekk	9
Fremtidig gevinst	9
Fremtidig aktivitet i organiserte former	9
Fremtidig aktivitet i egenorganiserte former	10
Fremtidige arealer	10
Innsatsområder	11
Attraktive sosiale møteplasser	12
Aktiv hele livet	13
Helhetlig og fremtidsrettet utvikling	14
Arealstrategiske grep	15
Sikring av nærmiljøområder	16
Statlig sikrede friluftsområder	17
Helhetlig forvaltning av friluftslivsområder	17
Oppfølging av planen	18

Beskrivelse av planprosessen

Alle kommuner skal ha en **kommuneplan** som er kommunens overordnede politiske styringsdokument. Formålet med kommuneplan er å skape langsiktighet og forutsigbarhet i politikk og arealbruk for kommunens innbyggere. I kommuneplanen finner vi en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen beskriver kommunens langsiktige visjoner og fokusområder. Arealdelen fastsetter bruk og vern av kommunens arealer på et overordnet nivå. Sammen med arealdelen finner man en planbeskrivelse og et plankart med tilhørende bestemmelser. Vestby kommunes kommuneplan har en varighet på 12 år.

I tillegg kan det utarbeides **kommunedelplaner** for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder. Kommunedelplanen skal gi grunnlaget for en faglig, kunnskapsbasert og langsiktig planlegging innenfor de områdene planen dekker. Denne kommunedelplanen er en langsiktig plan for fagområdene fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Planen er et overordnet politisk styringsdokument, samt et utgangspunkt for det administrative arbeidet innen fagområdene.

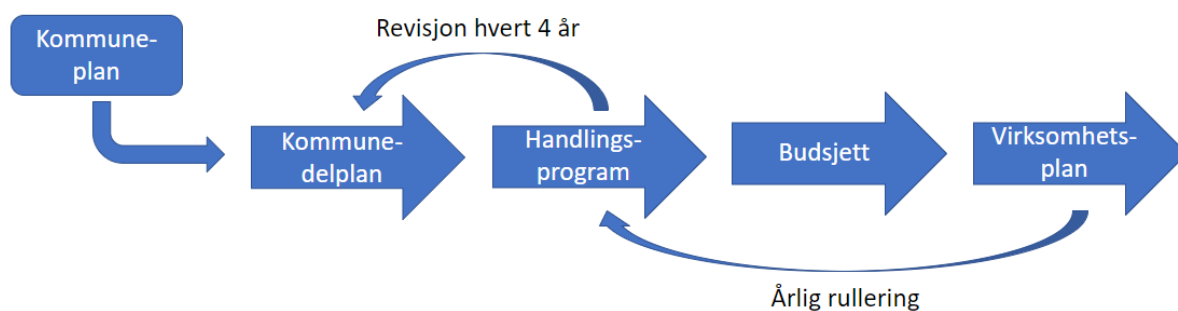
Etter at en kommunedelplan foreligger, vil man utarbeide et **handlingsprogram**.

Handlingsprogrammet har som regel et fireårig perspektiv og skal inneholde en oversikt over fokusområder og prioriterte oppgaver i perioden, som er hentet fra kommunedelplanen. Eksempel på innhold i et handlingsprogram kan være:

- Utforming av konkrete handlingsmål for perioden
- Prioritering av tiltak
- Budsjett for det kommende året

Forholdene mellom de ulike planene kan visualiseres slik:

12 års periode

Visjon

“Alle innbyggerne i Vestby skal gis gode muligheter til å være *aktiv hele livet*, i sitt nærmiljø.”

Visjonen for planen baserer seg på Vestbys kommunes overordnede visjon som er: *“Vestby skal være en god og inkluderende kommune å bo, jobbe og leve i alle livsfaser, med et attraktivt sentrum, og i nært samspill med natur og kulturopplevelser. Kommunen skal legge til rette for et variert næringsliv basert på bærekraftige prinsipper.”*

Visjonen beskriver et lokalsamfunn slik vi ønsker det. Den gir oss en retning, og noe vi i fellesskap må bidra til for å nå. Ved å tilrettelegge for aktiviteter, natur- og kulturopplevelser vil kommunen gi innbyggerne mulighet til å velge aktivitet som del av hverdagen.

Hvordan vi forstår visjonen

Alle innbyggerne

Kommuneplanen slår fast at Vestby kommune er i sterk vekst, og denne utviklingen vil fortsette i årene framover. Vi blir stadig flere mennesker i kommunen, alle med sin egen unike bakgrunn, kultur, forutsetning, interesser og evner. Kommune vil også ha en økning av eldre i de neste 30 årene.

Økonomi kan være begrensende for valg av aktiviteter, men skal ikke være avgjørende for å velge å være aktiv. Kommunen skal tilrettelegge for aktivitet for alle kommunens innbyggere uavhengig av økonomisk status. Kommunen kan, der det er mulig, bidra til å finne løsninger der økonomi er til hinder for å delta i ønsket aktivitet, spesielt for barn og unge.

For å møte fremtiden er det viktig med gode møteplasser for å styrke innbyggerrelasjonene. Alle bør ha mulighet til å delta i aktiviteter, - egenorganisert, organisert, semiorganisert, spontan- eller hverdags aktivitet. I tråd med FNs bærekraftsmål nr 10 Mindre ulikhet, skal inkludering, uavhengig av funksjonsevne og etnisitet, mangfold og integrering, gjennomsyre hele kommunedelplanen. For å ivareta disse perspektivene, brukes begrepet «alle» gjennomgående i kommunedelplanen.

Aktiv hele livet

Interesser varierer med alder, og faser i livet, hvordan man er aktiv er ikke vesentlig. Det viktigste er at man er aktiv på en eller annen måte. Noen trener organisert, mens andre er aktive på egenhånd. Noen velger aktiv forflytning i hverdagens gjøremål, eller rett og slett deltar i aktivitet der den oppstår. Stadig flere rapporterer at de trener og mosjonerer på fritiden. Likevel har det totale omfanget av fysisk aktivitet i befolkningen gått ned.

For at alle skal ønske å være *aktiv hele livet*, må det legges til rette for møteplasser som gir mulighet til samhandling, og arenaer for aktive fellesskap. Det må stimuleres til etablering og utvikling av gode sosiale nettverk, som tilbys alle, enten man er født og oppvokst i kommunen, eller er innflytter, enten man er ung, voksen, eller senior, har stor familie eller er enslig, er i eller utenfor arbeid, eller pensjonist.

For å møte fremtiden er det viktig at kommunen er med på å tilrettelegge for innovative og fleksible nærmiljøområder, slik at innbyggerne skal gis muligheten til å være aktiv etter egne ønsker og behov. Det må stimuleres til mer aktiv forflytning i hverdagen, ved å gjøre transportårene tryggere, og mer tilgjengelige. Det å kunne velge en aktiv hverdag må oppleves som en reell mulighet for alle.

Sitt nærmiljø

Hva en regner som sitt nærmiljø, endrer seg med selvstendighet og muligheter til å forflytning. Gangavstand til daglige gjøremål lokalt bidrar til følelse av uavhengighet og livsmestring. I planarbeidet bør det derfor tas hensyn til de som opplever å bli mest begrenset av hindringer. Tilsynelatende ubetydelige hindringer kan ha avgjørende påvirkning på de med allerede nedsatt mobilitet.

I kommuneplanen er det omtalt viktigheten av å skape gode og trygge nærmiljøområder i kommunen. Tilgjengelighet til marka og grøntarealer, trygge gang og sykkelveier, samt aktivitetsarenaer rundt skolene og idrettsanleggene er viktig.

For å møte fremtiden er det avgjørende å tilrettelegge for gode nærmiljøområder med enkel tilgang til tur- og naturopplevelser. I tillegg er det viktig med varierte og sosiale møteplasser som vil skape et attraktivt nærmiljø, tilpasset mennesker i ulike alder, livsfase, interesser og forutsetninger.

Hvordan lykkes med planen?

For å få til et godt aktivitetstilbud til innbyggerne i kommunen, er det viktig med et godt samarbeid mellom kommune, næringsliv, frivilligheten og andre. Skal vi nå visjonen *“Alle innbyggerne i Vestby skal gis gode muligheter til å være aktiv hele livet, i sitt nærmiljø”*, så må vi komme dit sammen.

Reell medvirkning er en forutsetning for suksess. I planlegging av nye aktivitetsarenaer er det en forutsetning at egenorganiserte aktivitetsmiljøer og andre innbyggers behov og ønsker kartlegges og ivaretas. God medvirkning resulterer i gode og lokalt tilpassede løsninger og populære anlegg. I tillegg gir en inkluderende prosess innbyggerne eierskap til anleggene, bygger identitet og fellesskap i nærmiljøet.

Opplegg for medvirkning må avveies mellom deltakelse og involvering i planlegging, og effektiv planlegging. Medvirkning kan ta mange former. Åpenhet innebærer at alle, som enten er direkte berørt eller interessent, skal ha lik tilgang til nødvendig informasjon for å ivareta sine interesser eller få komme med sine meninger. Åpenhet er i seg selv en forutsetning for at berørte parter skal ha tillitt til plansystemet. Lav terskel for deltakelse og innspill fra alle berørte parter, kan bidra til å sikre et helhetlig bilde av hvilke utfordringer og muligheter som finnes i den aktuelle plansituasjonen.

Involvering på et tidlig tidspunkt kan bidra til belysning av utfordringer og bedre samordning, og påvirke beslutningsprosessen slik at den blir mer smidig og forutsigbar.

Likeverdige vilkår, slik at berørte interessegrupper, f.eks. uorganiserte og næringsinteresser, stilles likt med hverandre. Stor kompleksitet og interesse mangfold krever ryddige og inkluderende planprosesser fra starten av.

Helhetlig utvikling

Nærmiljøområdene bør i fremtiden sees på som en helhet som gir gode muligheter for fysisk aktivitet knyttet til skoler, barnehager og bomiljøer. Det er derfor viktig at arealer rundt nærmiljøområdene blir sikret til egenorganisert aktivitet, fysisk aktivitet og friluftsliv i fremtiden. Det bør legges til rette for at mange forskjellige brukergrupper skal kunne ta det i bruk, og være et område som også inviterer til opphold og sosialisering.

I det daglige er ikke nærturen i særlig grad knyttet til spektakulære natur- eller kulturopplevelser. For de fleste handler det meste om rekreasjon, å komme seg ut, trekke frisk luft, og å være i bevegelse i natur. For å få til funksjonelt grønnstruktur må det drives systematisk og målrettet planarbeid og oppfølging. Plan- og bygningsloven beskriver at grønnstrukturen må bestå av områder med ulike kvaliteter. Det er derfor viktig at aktivitetsmulighetene er lett tilgjengelig der folk bor, samtidig som at grønne korridorer og akser opparbeides eller bevares. Mange synes det er tungt å motivere seg for å komme seg ut av huset. Avstanden fra egen bolig til nærmeste naturområde kan for enkelte oppleves som for langt, uten å benytte seg av motorisert kjøretøy. *“Dørstokkmila”* er et kjent begrep i denne sammenheng, - hvis det er langt og vanskelig å komme seg ut for å være fysisk aktiv eller trene, vil flere slite med motivasjonen.

Kunnskapsbaserte avgjørelser

Ingen vet med sikkerhet hvordan framtida vil bli. Det vi vet er at vi må evne å omstille oss, vi må møte globale endringer med lokale tilpasninger og kunnskap. Skal vi forstå den virkeligheten vi skal være en del av, må vi benytte forskningsmiljøene som arena for økt kunnskap og vi må måle effekten av tiltak over tid. For å få en bedre forståelse må vi ha en systematisk tilnærming til

utfordringsbildet, og vi må utfordre oss selv og andre, for å få de bærekraftige løsningene som vi trenger.

Et godt kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å lykkes med avgjørelsene. Kunnskapsgrunnlaget bør i tillegg til forskning, romme stemmene til de vi planlegger for, enten det er beboere i et område eller brukerne av en tjeneste. Deres erfaringer, lokalkunnskap, behov og ideer er vesentlig for å utvikle gode nærmiljøområder.

Frivillighet

Frivilligheten er en viktig bidragsyter i samfunnet, og i samarbeid kan vi legge til rette for en aktiv frivillig sektor. Frivillig aktivitet foregår først og fremst i lokalsamfunnet. Relasjonen og samhandlingen mellom frivillig og offentlig sektor handler i stor grad om relasjonen mellom kommunen og de frivillige organisasjonene, lokalt. Vestby kommune ønsker å legge til rette for at frivillige lag og organisasjoner kan drive med det de brenner for, og er gode på. Kommunen skal fortsette å støtte den lokale frivilligheten med tidsriktige tilskuddsordninger, og gi barn og unge gratis tilgang til aktivitet og trening i kommunens kultur- og idrettsbygg.

Kommunen stiller i dag arealer til disposisjon for tilrettelegging for aktivitet. Dette kommer både de organisert og egenorganiserte aktivitetene til gode. Den organisert delen av frivilligheten tilrettelegger utfra eget behov, og anleggene benyttes til egenorganisert aktivitet når de er tilgjengelig. I tillegg har kommunen egne anlegg og friområder som kan disponeres til organiserte og egenorganisert aktiviteter.

Rammevilkår

Gode rammevilkår er en viktig forutsetning for å kunne nå våre mål. Stabile og forutsigbare økonomiske forutsetninger, både fra offentlige og kommersielle kilder, vil være gode insentiver for å få flere til å være med, å bidra til å nå målene. Samtidig må de økonomiske forutsetningene være tilpasset samfunnsutviklingen og nødvendige fremtidige justeringer må gjøres kontinuerlig.

Det arbeides jamt med å utvikle bedre tverrfaglig samarbeid, samt heve og utnytte kompetansen i kommunen best mulig. Tilstrekkelig, riktig og god kompetanse er avgjørende for å sikre god kvalitet og effektiv ressursutnyttelse. Kompetanse og kunnskap er grunnleggende for å oppfylle målet for effektiv arealutnyttelse, og innovativ og kunnskapsbasert aktivitets- og anleggsutvikling. I utviklingsarbeid må kompetansedeling og kompetanseoverføring utvikles kontinuerlig. Økt kunnskap og kompetanse om utfordringer og behov, vil skape grunnlag for styrket lokal tilrettelegging for egenorganisert aktivitet. Kunnskap og kompetanse skal bringes ut til lokalmiljøene slik at det skapes et godt grunnlag for utvikling av lokal aktivitet.

Vestby er en kommune i vekst. Den årlige befolkningsveksten og utviklingen bidrar til større press på naturen, grønne områder, og friområder for fysisk aktivitet i kommunen. Arealbruk med utbygging og inngrep kan komme i konflikt med bærekraftig bruk og bevaring av fellesområder, enten det er store enkelttiltak eller summen av mindre tiltak.

Utviklingstrekk

Vi er ikke aktive nok! Om lag tre millioner fyller ikke helsemessige minimumsanbefalinger om fysisk aktivitet, og blant disse er over 300 000 barn og unge. Fysisk aktivitet synker betraktelig gjennom barne- og ungdomsårene og videre inn gjennom voksenlivet.

Aktivitetsmønsteret i befolkningen er svært variert, men i et folkehelseperspektiv er inaktivitet en økende utfordring. Samfunnsutviklingen har bidratt til at mange daglige gjøremål ikke innebærer fysisk aktivitet, og tid i ro har økt. Selv om flere trener langt mer enn før, veier ikke treningen opp for periodene i ro uten aktivitet, for flertallet av befolkningen. Folk flest er for lite fysisk aktive. Kun tre av ti voksne og eldre er aktive nok, og bare halvparten av 15-åringene. Ungdom og eldre bruker også en stor del av våken tid i ro (*Departementene; Sammen om aktive liv. 2020*).

Når vi ser på aktivitetsmønsteret generelt i befolkningen, ser vi at av de som er fysisk aktive i Norge driver 74% prosent av befolkningen over 15 år med fysisk aktivitet og idrett på egenhånd. Til sammenligning er det 13 prosent som driver fysisk aktivitet og idrett i et idrettslag. I aldersgruppen 15-24 år er det 77 prosent som driver fysisk aktivitet og idrett på egenhånd, sammenlignet med 30 prosent som driver fysisk aktivitet og idrett i et idrettslag. Tall fra Norsk Monitor viser at folk flest driver idrett eller fysisk aktivitet på egen hånd i turstier/ turløyper, større utmarksarealer, park og grøntområder, treningsstudio og vekt- og styrketreningsrom (*Norsk Monitor; undersøkelse 2017*).

Å være aktiv bør ses på i et livsløpsperspektiv hvor kommunen er med på å tilrettelegge og stimulere til å være *aktiv hele livet*. Interesser varierer med alder, og faser i livet, og de fleste vil ha behov for å være aktiv på ulike måter gjennom de ulike fasene. For at det være enkelt å være aktiv i kommunen må det være varierte tilbud innen organiserte, og semiorganiserte aktiviteter, og reelle muligheter til å velge egenorganisert, spontane og hverdagslige aktiviteter som frister.

Fremtidig gevinst

Ny forskning på fysisk aktivitet og helse gjennom hele livet viser at fysisk aktive vil ha langt bedre fysisk og psykisk helse enn inaktive. Bare noen få minutters daglig fysisk aktivitet, tilsvarende rask gange, har stor helsegevinst. Overdreven fysisk aktivitet gir ikke nødvendigvis økt helsegevinst.

Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er noen av de viktigste arenaene vi har for frivillighet, nettverk, sosiale møter og inkludering. Aktivitetene har stor egenverdi for mange, og skaper viktige fysiske og sosiale møteplasser. En person som ikke er aktiv kan få åtte flere leveår og potensielt bedre livskvalitet ved å bli aktiv. Hvis aktivitetsnivået økes ytterligere, kan gevinsten dobles.

Samfunnsøkonomisk kan dette gi besparelser per leveår på 588 000 kr (Helsedirektoratet. 2016). Det har derfor stor verdi å kunne dreie mer av den økonomiske innsatsen over på forebyggende arbeid, og i dette arbeidet er tilrettelegging for å kunne være fysisk aktiv i hverdagen viktig.

Fremtidig aktivitet i organiserte former

For å vite hvordan vi skal tilrettelegge for innbyggernes fysiske hverdag de neste årene framover, må vi vite noe om behovene som kommer.

Aktiviteten hos frivillige lag og organisasjoner har vært stabil, og er den viktigste organiserte fritidsaktiviteten for barn og ungdom. Idretten vil være en av de viktigste organisasjonene for organisering av fritidsaktiviteter for barn og unge. Det er god samfunnsøkonomi å investere i muligheten for å foreta sunne valg, og tilgjengelighet til å være fysisk aktiv, og her vil idretten være en god bidragsyter for den organiserte fritidsaktiviteten. Idretten fremmer sunne holdninger og

verdier og bygger relasjoner på tvers av generasjoner og kulturer. Den lærer barn og unge å sette seg mål og jobbe hardt for dem, og at det nytter bare man prøver lenge nok. Det er viktig kunnskap.

Den organiserte idretten er avhengig av tilgang til gode anlegg i nærområdet, og det blir viktig å avsette nok arealer til framtidige behov. Anleggene må tilfredsstillende morgendagens krav, være innovative, fleksible og multifunksjonelle, slik at flest mulig kan være aktive i samme anlegg. Organisering av bruken av anleggene bør imøtekomme nye krav og bruksmønstre.

Fremtidig aktivitet i egenorganiserte former

Nasjonale og internasjonale forskere peker på en global trend der ikke-tradisjonelle egenorganiserte aktiviteter vokser.

Flere trener på egenhånd eller benytter private treningstilbud. De egenorganiserte og kommersielle aktører benytter seg nå i større grad av nærområdene og det offentlige uterommet til trening. Videre ser vi en global trend og en internasjonal ungdomskultur som har vokst frem de seneste årene i aktiviteter som parkour, skating, tricking, sparkesykkel, terrengsykling, street-workout og lignende. Dette er aktiviteter som i hovedsak organiseres av de unge utøverne selv, og er i veldig liten grad voksenstyrt. Trening foregår også i det offentlige rom, som ikke nødvendigvis er definert som treningsarealer, for eksempel parker, på strender og lignende.

I fremtiden vil kommende generasjoner shoppe i tilbud etter tid og behov. Det er mye som tyder på at mangfold i anlegg, aktiviteter og tidspunkter for å kunne trene når man selv ønsker, er noe som tvinger seg fram.

Anleggssituasjon for organisert idrett i Vestby kommune og kapasiteten for kommunens egne undervisningsbehov på dagtid er god. Fokuset bør derfor fremtiden være å tilrettelegge mer for egenorganisert, spontan- og hverdagsaktivitet.

Fremtidige arealer

Vi blir stadig flere mennesker i Vestby, noe som resulterer i større krav til effektiv bruk av ressursene. Dette betyr at vi må tenke smartere og bruke hver investert krone til flerbruk og økt sambruk.

Sentrumsområdet i Vestby skal fortettes ytterligere. Muligheten til å kunne bevege seg og være fysisk aktiv i hverdagen kan bli en utfordring når presset på arealene øker. Kommunen bør sørge for at det er trygt og enkelt å være aktiv i hverdagen i sentrum, for eksempel ved å gå og sykle.

Det vil fremover være hensiktsmessig å sikre områder for tilrettelegging og utvikling av anlegg for de egenorganiserte aktivitetene. Dette med bakgrunn i kommunens gode anleggsdekning for deler av den organiserte idretten, samt et ønske om å gi et tilbud til de som faller utenfor den organiserte idretten. I forbindelse med tettstedsutvikling i kommunen er det derfor relevant å se på utbygging av nærmiljøanlegg som er åpne for alle. Da bør vi i større grad ta i bruk det offentlige rom til aktivitet, og vi bør legge til rette for anlegg og arealer i nærområdene, der folk bor.

Vi bør sikre at alle har like muligheter til å være fysisk aktive i hverdagen, uansett boområde. Det må være nok arealer og uterom slik at barns oppvekstvilkår også ivaretas i fremtiden. Skolene som nærmiljøpark må styrkes og bli en naturlig aktivitetsplass. Det bør oppleves som enkelt og trygt å bevege seg fra boområde til aktivitets- og friluftsområdene for egen maskin. Videre kan utearealene til kommunale omsorgsboliger (bofellesskap) og sykehjem også være sosiale møteplasser i nabolaget.

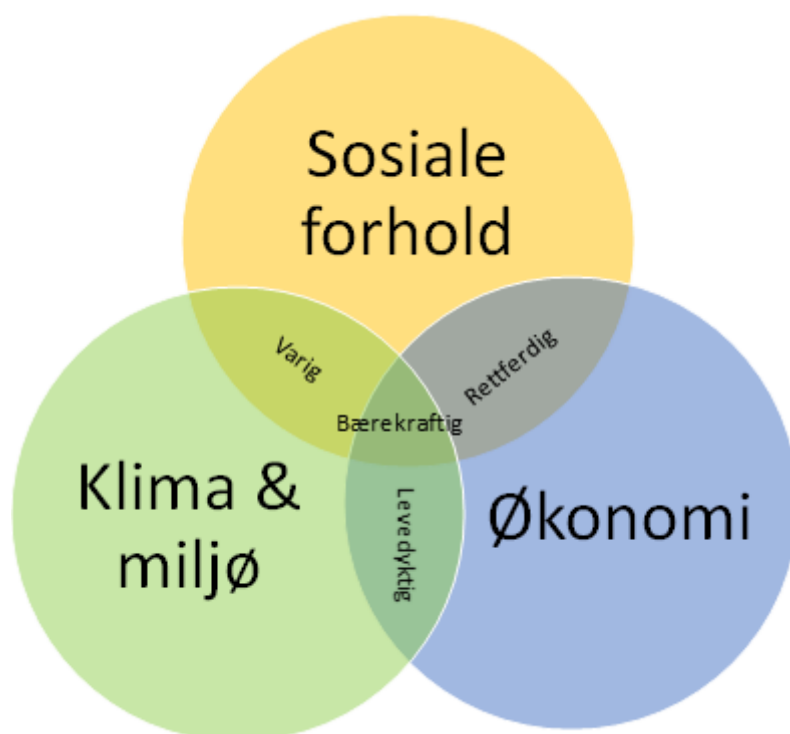
Innsatsområder

Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv bør utvikles og ses på i et livsløpsperspektiv hvor kommunen er med på å tilrettelegge og stimulere til å være *aktiv hele livet*.

Interesser varierer med alder, og faser i livet, og de fleste vil ha behov for å være aktiv på ulike måter gjennom de ulike fasene. For at det skal være enkelt å være aktiv i kommunen må det være varierte tilbud innen organiserte, og semiorganisert aktiviteter, og reelle muligheter til å velge egenorganisert, spontane og hverdagslige aktiviteter som frister.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030. Vestby kommune skal ta ansvar slik at vi bidrar med å nå bærekraftsmålene. I det videre arbeidet med planen er det tre områder som vektlegges:

- Sosial bærekraft
- Økonomisk bærekraft
- Miljømessige bærekraft

Dette blir ofte kalt de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling. Det er sammenhengen mellom disse tre dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig.

De tre innsatsområdene handler alle om hvordan vi vil at framtida i Vestby skal bli. I denne planen svarer de tre innsatsområdene på bærekraftselementene. Våre innsatsområder er:

- **Attraktive sosiale møteplasser**
- **Aktiv hele livet**
- **Helhetlig og fremtidsrettet utvikling**

Attraktive sosiale møteplasser

Vestby er en god og inkluderende kommune å bo, jobbe og leve i alle livsfaser.

Strategiske mål	Strategiske virkemidler
Sikre arealer og planlegge for gode møteplasser i nærområdene der folk bor, og grønt- og friluftsområder.	<ul style="list-style-type: none"> • Sette av attraktive arealer til fysisk aktivitet, sosialisering og rekreasjon. • Ivareta eksisterende anlegg og arealer, og utvikle trygge og funksjonelle nærmiljøområder som innbyr til fysisk aktivitet. • Barnehager og skoler skal ha minstekrav til uteoppholdsarealer som er tilrettelagt for aktivitet på dagtid og etter skoletid. • Skolegårder utvikles til nærmiljøanlegg som blir lokalmiljøets sentrale møte- og aktivitetsområder. • Oppdaterte lovpålagte forvaltningsplaner for de statlige sikrede friluftsområdene. • Informasjon og økt kunnskap om Allemannsretten skal bidra til å sikre allmennheten tilgang til utmark, og hindre uhjemlet stengsler.
Formålstjenlig og hensiktsmessig bruk av kommunens aktivitets og idrettsanlegg, og framtidrettet videreutvikling.	<ul style="list-style-type: none"> • Idretts- og aktivitetsarenaer skal være åpne og tilgjengelige for alle, i tråd med Kulturdepartementets krav om universell utforming, likestillings- og diskrimineringsloven og FN's konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. • Utbygging og prioritering av nye anlegg skal skje på bakgrunn av behovsanalyser som tar høyde for livskvalitet i boområdene, og barn og ungdoms oppvekst. • Prøve ut ulike modeller for økt bruk av innendørs idrettsflater til treninger for egen- og semiorganisert aktivitet.
Legge til rette for varierte aktiviteter gjennom gode innovative anlegg.	<ul style="list-style-type: none"> • Utnytte kommunale eiendommer for å skape aktivitet og sosiale møteplasser. • Sørgje for at tomme kommunale bygg og anlegg ikke står ubenyttet. • Se på muligheter for å etablere aktivitetsarenaer for egenorganisert aktivitet som også vil fungere som møteplass for nærmiljøet. • Bygge multifunksjonelle, allsidige og trygge aktivitetsarenaer som ønsker velkommen og pirrer nysgjerrigheten. • Definere minimumsinhold til attraktive aktivitetsarenaer.
Stimulere til aktivitet i nærmiljøene, og støtte opp om initiativ for gode møteplasser.	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere om kommunale tilskuddsordninger for kultur- og fritidsaktiviteter fungerer i henhold til formål. • Innbyggerne har lett tilgang til et mangfold av gode områder for lek, idrett og friluftsliv. • Sikre sammenhengende grønnsstrukturer av turveinettet og stier som binder nærmiljøområdene sammen. • Tilby relevante kurs til frivilligheten for å øke kunnskap og kompetanse.

FNs bærekraftsmål

Aktiv hele livet

Alle har tilgang til gode og trygge nærmiljøområder for idrett, opphold, lek og rekreasjon, med god tilgjengelighet til marka og grøntarealer.

Strategiske mål	Strategiske virkemidler
Aktivitet etter egner ønsker og behov.	<ul style="list-style-type: none"> Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv skal være en premisseleverandør for å gi et godt liv i et trygt samfunn. Sikre gode rammevilkår for utøvelse av topp- og breddeidrett, fysisk aktivitet, tradisjonelt og urbant friluftsliv for alle. Positiv og framtidsrettet i møte med nye aktiviteter og trender. Skape mer aktivitetsvennlig samfunn der alle uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet på egne premisser.
Mer aktivitet på hverdagsarenaene ved å tilrettelegge for gå- og aktivitetsvennlige nærmiljøområder og ferdselsårer.	<ul style="list-style-type: none"> Bruke sykkelstrategien aktivt som et levende dokument, og videreutvikle strategien. Legge til rette for gang og sykkelvei til nærmiljøområdene og idrettsanleggene, slik at gå og sykling blir et mer naturlig valg enn bilkjøring Få flere til å bruke kommunens turvei og turstinet mer. Trygg ferdsel i forbindelse med hverdags- og turaktiviteter. Kort og enkel forflytning mellom egen bolig og nærmiljøområder. Gode turområder, og gang- og sykkelveier som også leder til andre deler av kommunen. Sikre turveier, -stier og løypenett mot nedbygging.
Legge til rette for lek, aktivitet, kulturtilbud, naturopplevelser og fritidstilbud.	<ul style="list-style-type: none"> Styrke fysisk aktivitet som en del av kommunens tjenesteproduksjon. Se etter nye og fleksible muligheter for organisering av aktiviteter i kommunens anlegg og eiendom. Stimulere til samarbeid på tvers av organisasjoner og interesseområder. Legge til rette for aktivitet med hest eller hund til inspirasjon og motivasjon for turfelleskap. Stimulere til utvikling av kunst- og kulturstier. Sømløse overganger mellom kultur og natur ved skilting og informasjon.
Mer aktivitet for flere. Få flere brukergrupper til å ta i bruk kommunens tilbud.	<ul style="list-style-type: none"> Kartlegge relevante områder som krever lite innsats for å tilfredsstille universell tilrettelegging. Stimulere til økt bruk av kommunens turveier, -stier og løypen. Kartlegge muligheter for støtte og bistand for å redusere økonomiske hindringer for å velge en aktiv livsstil. Styrke tilgjengeligheten og informasjonen om anlegg, områder og øvrige aktivitetstilbud, både i interaktive og tradisjonelle medier.
FNs bærekraftsmål	

Helhetlig og fremtidsrettet utvikling

Kunnskapsbaserte og planmessige valg som sikrer bærekraftige løsninger for fremtiden.

Strategiske mål	Strategiske virkemidler
Utnytte samvirkingspotensialet i utviklingen av en fremtidsrettet kommune.	<ul style="list-style-type: none"> • Det bør være et bærende arealprinsipp å samle og styrke anleggene, fremfor å bygge spesialisert og spredt. • Utvikling av nye og eksisterende aktivitetsarenaer skal være helhetlig og planmessig, og søke å dekke flere behov. • Det skal være større fokus på flerfunksjonalitet, økt sambruk og samarbeid ved utvikling av nye anlegg og arealer til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. • Bruke teknologiske verktøy og hjelpemidler i samvirke, kommunikasjon og planlegging.
Fremme frivillighet og deltakelse ved å mobilisere lokalsamfunnets ressurser.	<ul style="list-style-type: none"> • Ivareta og utvikle samarbeidet mellom offentlig, frivillig og privat sektor. • Stimulere og ivareta initiativ for egenorganiserte aktiviteter. • Styrke rammene for frivillige og lokale initiativ som gir økt fysisk aktivitet. • Bruke teknologi som et hjelpemiddel for å få folk i aktivitet.
Bærekraftig miljø og klima.	<ul style="list-style-type: none"> • Redusere negative påvirkning på miljøet, med særlig vekt på å tilrettelegge for natur- og miljøvennlige anlegg og aktivitetsarenaer. • Basere utbygging på sirkulær tankegang, miljøvennlige materialer og energiløsninger og lave klimagassutslipp.
FNs bærekraftsmål 	

Arealstrategiske grep

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Planen skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og bestemmelser fra statlige og regionale myndigheter til grunn. Planen inneholder en samfunnsdel bestående av kommunens målsettinger og strategier for måloppnåelse, og en arealdel med kart og bestemmelser. Arealdelen er juridisk bindende.

Prioriteringene i plankartet følger av samfunnsdelen, hvor 80 % av veksten skal skje innenfor Vestby sentrum som prioritert vekstområde, og 20 % i eksisterende tettsteder med kollektivdekning. Næringsvirksomhet som ikke hører hjemme i sentrum, legges Deli skog/Vestby næringspark øst. Det legges ikke til rette for spredt bebyggelse.

Begrunnelsene for dette er blant annet å:

- Konsentrere veksten til prioriterte områder og hindre ytterligere nedbygging av ubebygde områder ellers i kommunen.
- Utnytte områder til bebyggelse mer arealeffektivt.
- Utvikle et robust, attraktivt og levende sentrum for hele kommunen som inneholder alle funksjoner innenfor gangavstand i sentrum og fra kollektivknutepunktet for buss, tog og taxi, som etableres på og ved stasjonen.
- Legge til rette for at all vekst i persontransporten skal tas med kollektiv, sykkel og gange.
- Støtte opp om eksisterende kollektivtilbud i kommunen og regionen slik at disse kan bli enda bedre.
- Videreutvikle Deli skog/ Vestby næringspark øst som et regionalt næringsområde og konsolidering av næringsvirksomheter i en næringsklynge, samt å holde på en langsiktig strategi om en intermodal godsterminal med kobling mellom E6 og jernbane i direkte tilknytning til næringsområdet.
- Bevaring av landbruk-, natur- og friluftsområder, kulturlandskap og strandsone utenfor vekstområdene.
- Begrense unødig ressursbruk i form av stort transportbehov og urasjonell tidsbruk for både beboere og for hjemmetjenesten, sørge for trygge skoleveier og gode bo- oppvekstområder, og tilrettelegge for at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig uten å være avhengig av å kjøre egen bil.

(Vestby kommune; Kommuneplan 2019-2030)

Sikring av nærmiljøområder

Vestby kommune vokser og bør fortettes med kvalitet. For å svare opp kommuneplanens arealstrategi bør vi samle og styrke arealer til fysisk aktivitet, sosialisering og rekreasjon. Der det er mulig, bør arealer for fysisk aktivitet, sosialisering og rekreasjon samlokaliseres i større enheter til aktivitetsarenaer for egenorganisert aktivitet. Områdene bør helst ha tilknytning til grøntstrukturer, og ellers bindes sammen gjennom trafiksikker og trygg infrastruktur. Slik får kommunen større og mer attraktive anlegg som styrker tilbudet til alle. En følge av dette er at det bør etableres større, men noe færre enkeltanlegg. Konsentrasjon av veksten i sentrumsnære områder er et viktig svar på klimautfordringene, fordi dette gir mindre transport og klimagassutslipp enn ved spredt bygging, i andre deler av kommunen.

Aktivitetsarenaer defineres som lokalmiljøets sentrale møte- og aktivitetsområde, og flest mulig funksjoner legges i, eller ved, nærmiljøområdene. Aktivitetsarenaene lokaliseres i tilknytning til skoler og sentralt i urbane boligfelt. Arealkrav for aktivitetsarenaer ved nye skoler skal følge anbefalinger i overordnede føringer.

Ved fremtidig regulering av nye områder til idrettsformål bør det som hovedregel reguleres samlokalisert med skole. Dette gir god samfunnsøkonomi og effektiv utnyttelse med bruk på både dag- og kveldstid. Kommunen vil styrke skolenes uteoppholdsareal ved å utvikle skolegården til nærmiljøanlegg som blir lokalmiljøets sentrale møte- og aktivitetsområder. Et nærmiljøanlegg inneholder flere enkeltanlegg for aktivitet, lek og rekreasjon. Det må utarbeides funksjonskrav som beskriver universell utforming og kvalitet ved anleggene.

Idrettsanleggene bør ha en lokalisering som er sentralt i området det naturlig sokner til, slik at flest mulig kan bruke fysisk aktivitet for å transportere seg til idrettsanlegget. Med en god grønnstruktur og gang- og sykkelveinett til anlegget vil flere gå eller sykle til aktiviteten. Dette er viktig spesielt for barn og unge. Anleggene bør primært ha en beliggenhet ved kollektivaksene. Det skal være enkelt og sikkert å sykle å gå fra boområder til idrettsparker- og anlegg, skoler, barnehager, offentlige institusjoner, handelsfunksjoner, knutepunkter for offentlig transport, marka, og friluftsområder.

Presset på arealene i Vestby øker i takt med utbygging av boligområdene. Grunneiere, utbyggere eller andre, kan ha ønsker om å regulere enkelte områder fra idretts- og friluftslivsformål til andre formål. Eller utbygging uten å ivareta sikring av attraktive arealer til fysisk aktivitet, sosialisering og friluftsområder. Ved en eventuell omregulering av et område som er regulert til allmenn lek, rekreasjon, fysisk aktivitet, idrett eller friluftsliv (friområder), bør kommunen sikre en likeverdig erstatning i nærheten. I og med at presset på arealene øker, kan det forårsake at fremtidige utbyggere nedprioriterer attraktive aktivitetsarenaer, samt annen grønnstruktur innenfor byggesonen. Man bør derfor ha tett oppfølging med utbyggerne, for å sikre at man får kvalitet over aktivitetsarenaene. I tillegg bør kommunen vurdere å ta over eierskapet etter bygging, for å sikre fremtidig drift og vedlikehold, og tidsmessig utvikling av anlegget.

Nye kommuneplanbestemmelser bør definere maksimal avstand, og krav til god atkomst for aktivitetsarenaer i nærmiljøet. Arealkrav til aktivitetsarenaer bør økes, slik at en kan gi hvert anlegg bedre steds kvalitet og flere attraksjoner.

Statlig sikrede friluftsområder

Vestby kommune har 13 statlig sikrede friluftslivsområder. Dette er friluftslivsområder som er ansett som så viktige at Miljødirektoratet har sett det som formålstjenlig å bidra til at de har blitt varig sikret til friluftslivsformål. Til hvert friluftsområde skal det lages en forvaltningsplan.

Friluftslivsområdene er sikret for allmennhetens friluftslivsutøvelse, og skal forvaltes slik at de ivaretas til dette formålet, og være tilgjengelige og attraktive å bruke. Det skal tas hensyn til viktige natur-, kultur- og landskapsverdier i områdene, og prinsippene i naturmangfoldloven skal legges til grunn for forvaltningen.

I forvaltningen av statlig sikrede friluftslivsområder er oppgavene og myndigheten fordelt mellom kommuner og interkommunale friluftsråd, fylkeskommunen og Miljødirektoratet. Det lokale forvaltningsnivået er det viktigste forvaltningsorganet for de statlig sikrede friluftslivsområdene. Kommunen har påtatt seg drifts- og tilsynsansvaret for områdene som vilkår for statlig medvirkning til sikring, og har et spesielt ansvar for å drive skjøtsel som ivaretar naturverdier i området. Behovet for skjøtsel må vurderes konkret for hvert enkelt område, og skjøtselen tilpasses kunnskap om verdiene som skal ivaretas.

I arbeidet skal det også vurderes om det er behov for statlig sikring av nye områder, og om det er behov for statlig sikring for å sikre bedre adkomst til eksisterende områder.

Helhetlig forvaltning av friluftslivsområder

Prosjektet Friluftslivets ferdselsårer er en systematisk og metodisk gjennomgang av kommunens stier, turveier, turmål osv. Målet er å lage en helhetlig plan for friluftslivets ferdselsårer, for å identifisere, ivareta, og utvikle ferdselsårene, slik at befolkningen sikres et attraktivt tilbud med tanke på folkehelse, livskvalitet, bolyst og reiseliv. Arbeidet vil også gi et viktig kunnskapsgrunnlag for å ivareta friluftsliv i annen arealplanlegging, og samtidig være en plan for hvordan ferdselsårene kan utvikles på en bærekraftig måte.

Å dokumentere og kartlegge eksisterende stier, løyper og leder er viktig for å kunne ivareta disse i arealplanlegging. En oppdatert oversikt over hvilke ferdselsårer kommunene har og hvilke behov de dekker, vil være et viktig grunnlag for å utvikle dem videre. Det vil være behov for å oppdatere data om kjente skiltede og merkede stier, løyper og leder for friluftsliv i den nasjonale databasen for turruter.

Oppfølging av planen

Denne planen skal bidra til at alle i Vestby får muligheten til å være *aktiv hele livet*. Med varierte tilbud i ulike former, skal det være enkelt å ta helsefremmende valg i dag og i framtida. Ved å bygge oppunder de nevnte innsatsområder skal vi bidra til å nå kommunens visjon *“Vestby skal være en god og inkluderende kommune å bo, jobbe og leve i alle livsfaser, med et attraktivt sentrum, og i nært samspill med natur og kulturopplevelser. Kommunen skal legge til rette for et variert næringsliv basert på bærekraftige prinsipper.”*

Planen er delt inn i en strategidel og en kunnskapsdel. Strategidelen skal være det overordnede operative dokumentet som gir oss retningen i arbeidet med å nå visjonen. Kunnskapsdelen er grunnlagsdokumentet som gir oss den nødvendige kunnskapen og forståelsen for å følge opp våre mål og strategier. Planen er tematisk, det vil si ikke- juridisk bindende når det gjelder disponering av arealer. Den må derfor knyttes opp mot kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner, eller byggesøknader, for å oppnå hjemmel. Foreslåtte retningslinjer må følges opp med tydelige bestemmelser i arealdelen. "Forebygge mer, behandle tidligere og samhandle bedre" er nasjonale strategier for bærekraftig folkehelsearbeid. Fysisk aktivitet er ett av de viktigste virkemidlene i denne sammenheng for alle aldersgrupper, og handlingsplanene for anlegg og aktivitet i kunnskapsdelen gir innspill til tiltak og prioriteringer i kommende budsjett- og handlingsplaner og prioritering av spillemidler.

Planen skal rulleres med fullstendig saksbehandling etter Plan- og bygningsloven minst en gang i hver valgperiode, altså hvert fjerde år.